

Röszke Egyedi Tájértékei

Kultúrtörténeti értékek Lakóházak és középületek

R1-08 | Orbán Dénes
Általános Iskola

R1-03 | Kőoromzatú ház

R1-50 | Kukoricagóré
a Kisszéksői úton

R1-02 | Jellegzetes kővel
díszített ház
Felszabadulás u. 27.

„A település utcáit járva ma már alig találunk olyan lakóházat, melyen a Dél-Alföldre a 19-20. században jellemző díszítőelemek megmaradtak. Ilyen elemek voltak a napsugaras deszkaoromzatok, a kőoromzatok és a boltíves tornácok. A Szeged-alsóvárosi napsugaras házak a legismertebb és legértékesebb fennmaradt ilyen épületek. A napsugaras deszkaoromzatos díszítés a pogány magyarság naptiszteletére vezethető vissza. Valamikor több ilyen ház épült Röszkén, ma már sajnos tíz alá csökkent azon épületeknek a száma, melyek őrzik a régi hagyományos építkezési formákat. A visszaemlékezések szerint Röszkén éltek olyan ezermesterek, akik a Szeged-alsóvárosi ácsmesterektől eltanulták a napsugaras deszkaorom készítésének fortélyát, és a szegedi mintát követő, mégis egyedi kivitelű oromzatot építettek. A dísz a napsugarat utánozta, mutatja ezt a nép száján élő neve is. A sugárzat 36-42 szál deszkából állt, a sugárdeszkák találkozási pontján téglalap alakú nyílás található, melyet Napnak neveztek el. Alul az oromsarokban legyező van, középen pedig mintafaragvány, vagy kis napsugár foglal helyet. Ezeket az oromzatokat Röszkén általában barna színűre festették. Különleges a vízvezető deszka szegélyének fűrészelt díszítése és a napsugárdísz közepe, amely nem padlásnyílás, hanem stilizált ornamentalsel van ellátva. Az 1950-es éveket követően ha egy családi ház felújításra szorult, a tulajdonosokat nem kötelezték arra, hogy megőrizzék a tájra jellemző építészeti örökség elemeit (pl. a napsugárdíszítést), így ezen kultúrtörténeti és építészeti emlékek közül kevés maradt fenn.

A lakóházakat és a gazdasági épületeket az 1910-es évekig a környezet adta anyagokból, vályogból zsindefödémmel építették. A 20. század elejéig fennmaradt a vázas szerkezetű sárfalnak az a változata, melyet tutajfalnak neveztek. Készítése nem igényelt szakértelmet, sok parasztember maga készítette. Hagyománya van még a településen a kőoromzatos épületeknek is. Érdekességeket találhatunk a tanyavilágban is, hiszen van még olyan épület, melynek a tetőcserepei és a gerendázata Szegedről, a nagy árvíz után került ide.” (Sára Endréné, 2011)

A középületek közül az általános iskola már 1843 óta a település központjában található. A mai főépületet 1961-ben építették, 2011-ben újították fel, és az iskola egykori nagy tiszteletnek örvendő tanáráról, Orbán Dénesről nevezték el. A főépület mellett áll a régi ún. „Piactéri Iskola”.

A település óvodája eredetileg gazdasági funkciót ellátó épület volt, majd óvodává alakították, melyet 1998-ban felújítottak. Jelenleg bölcsőde is működik az épületben. A Község-háza egykor gyógyszer-tár volt, jelentős építészeti értéket képvisel. A település kulturális életének és mindennapjainak fontos részét képezte és képezi ma is, 2007-ben újították fel. Az épület kéményére több mint 10 éve az iskola környezetvédelmi szakkörének kezdeményezésére a polgármester segítségével a fehér golyák részére fészekaljzat készült. Azóta minden évben vannak lakói.

R1-06 | Napsugaras oromzatú ház

R4-5 | Bálint József háza

R1-49 | Borcsök kúria cselédháza

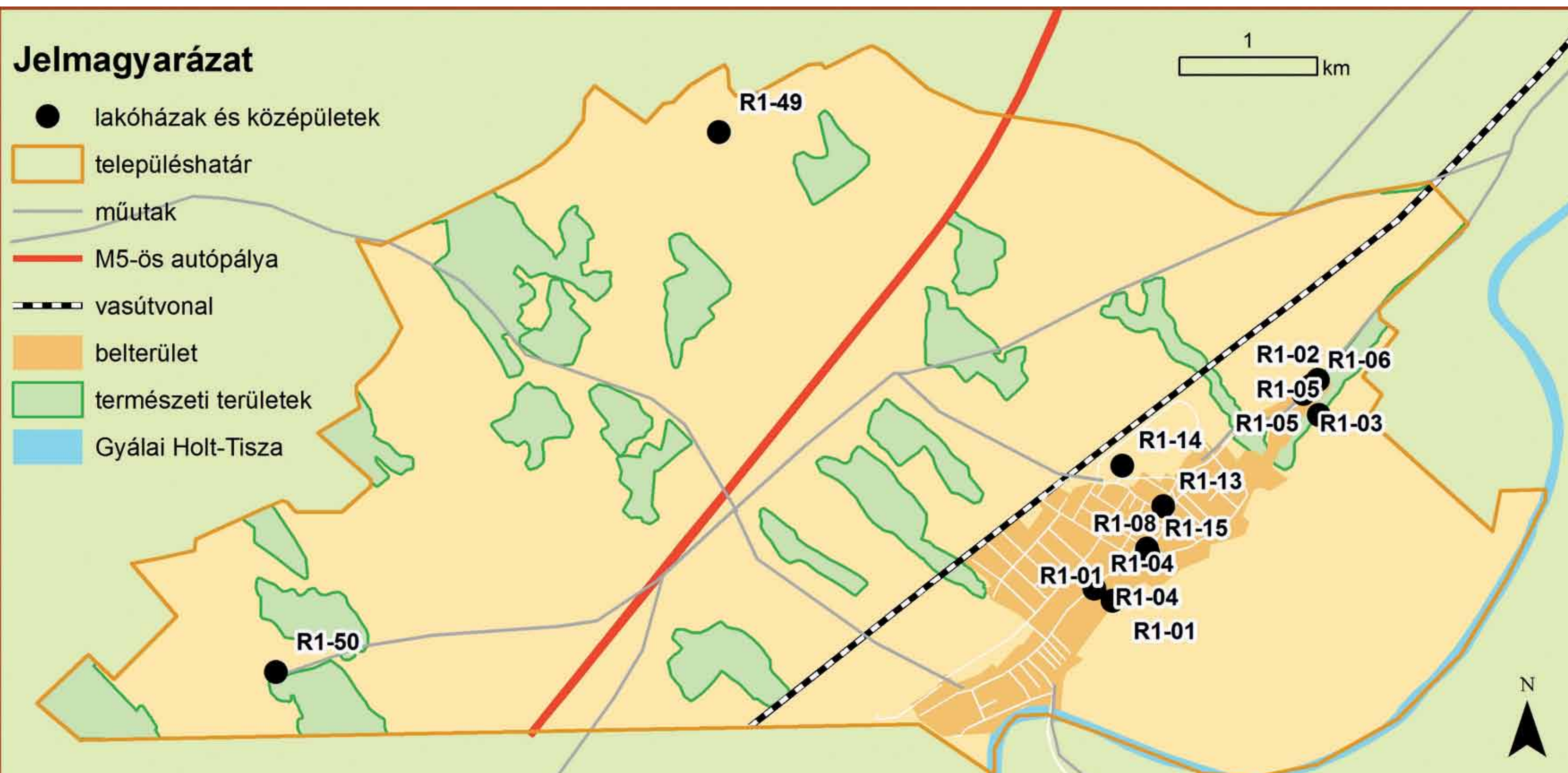
R1-01 | Boltíves falusi ház

R1-50 | Papdi ház belső udvara

Jelmagyarázat

- lakóházak és középületek
- településhatár
- műutak
- M5-ös autópálya
- vasútvonal
- belterület
- természeti területek
- Gyálai Holt-Tisza

Beretzk Péter Természetvédelmi Klub

H-6758 Röszke, Juhász Gyula u. 1.
+ 36 (62) 273-012
kornyezetved@roszkenet.hu
www.termeszetvedo.roszkenet.hu

Támogatta:

NEA Új Nemzedékek
Jövőjéért Kollégium
Projekt száma:
NEA-UN-12-SZ-0046
Emberi Erőforrás
Támogatáskezelő

Röszke
Község
Önkormányzata